

**Viện Nghiên cứu Sinh thái Chính sách Xã hội
Trường thực hành sinh thái nhân văn Lóng Lăn**

**BÁO CÁO VỀ HỘI THẢO TRỌNG TRÁCH CỦA BAN THƯ KÝ
MẠNG LƯỚI NÔNG DÂN SINH THÁI TRẺ LƯU VỰC MÊKONG**

November 25th 2013, Long Lan Village, Luangprabang district, Luangprabang province, Laos PDR.

BỐI CẢNH

Lễ hội Nò Xòng (lễ hội ăn thè) là một trong những lễ hội rất trọng đại của người H'mông bản Lóng Lăn nói riêng và người dân tộc H'mông nói chung. Nò Xòng là một nét văn hóa độc đáo, và phong tục truyền thống có từ lâu đời trong việc đoàn kết đồng quản trị cộng đồng, quản lý, bảo vệ và phát triển tài nguyên thiên nhiên của cộng đồng.

Ngày 23-24 tháng 11 năm 2013 lễ hội Nò Xòng cũng đã được tổ chức tại bản Lóng Lăn với sự tham gia của các cộng đồng người H'mông, trưởng bản của bản Khơ Mú, Lào lùm và các cơ quan ban ngành của huyện và của tỉnh Luangprabang; cùng các nông dân sinh thái trẻ, các cán bộ cấp trung ương, cấp tỉnh và các tổ chức phát triển cộng đồng, truyền hình hợp tác toàn cầu từ Việt nam, các già làng và nông dân nông cốt trẻ từ Thái lan.

Sau lễ Nò Xòng, ngày 25/11/2013 các nông dân sinh thái trẻ đã tổ chức cuộc họp để bầu chọn một Ban thư ký mạng lưới nông nghiệp sinh thái trẻ lưu vực Mekong nhằm tiếp tục nuôi dưỡng và phát triển những nét văn hóa truyền thống tốt đẹp của các tộc người thiểu số lưu vực sông Mekong, để khẳng định quyền về chủ quyền sinh kế của chính các tộc người trong lưu vực Mekong thông qua việc nuôi dưỡng ba chiến lược : 1) chủ quyền; 2) quản trị và 3) lãnh đạo theo hệ thống truyền thống của các tộc người.

MỤC TIÊU

1. Thảo luận và chia sẻ của các già làng đối với các nông dân sinh thái trẻ trong việc gìn giữ văn hóa truyền thống và luật tục truyền thống trong quản lý bảo vệ tài nguyên thiên nhiên.
2. Bầu ra một ban thư ký MECO-ECOTRA
3. Xác định mục tiêu, chiến lược và kế hoạch hành động giữa các nông dân sinh thái trẻ

NỘI DUNG THẢO LUẬN

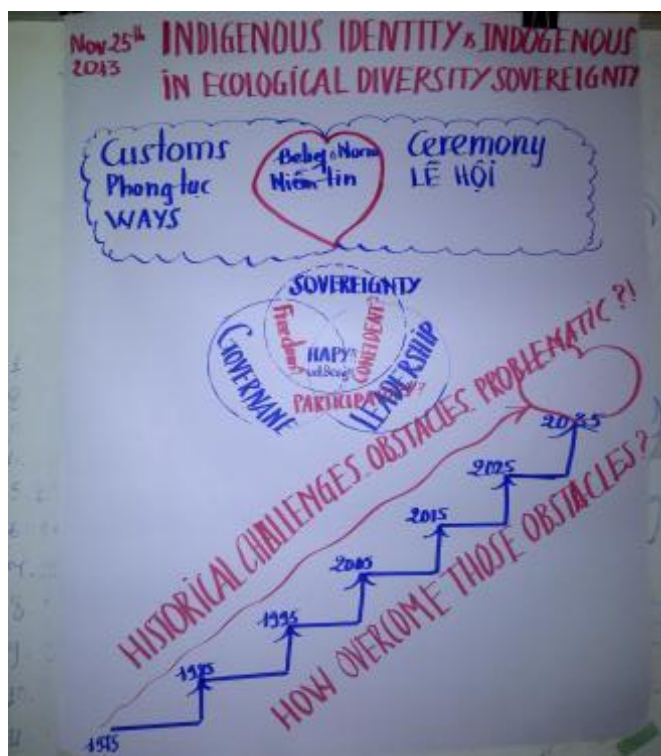
1. Xác định chiến lược ưu tiên cần tập trung để phát triển liên quan đến gìn giữ bản sắc văn hóa truyền thống trong quản trị cộng đồng và đồng quản lý tài nguyên thiên nhiên;
2. Xây dựng chương trình hành động trong các chiến lược ưu tiên trên trong những năm tới;
3. Thành lập ban thư ký trẻ MECO-ECOTRA

PHƯƠNG PHÁP THỰC HIỆN

1. Giới thiệu chương trình và giới thiệu các đại biểu
2. Trao đổi chia sẻ
 - Các già chia sẻ về những bài học, mong muốn và những lời dặn dò tới thế hệ trẻ.
 - Một số bạn nông dân sinh thái trẻ chia sẻ về thực trạng, khó khăn, thách thức của bản làng về bản sắc văn hóa và chủ quyền sinh kế.
3. Thảo luận nhóm
 - Chia thành 04 nhóm để thảo luận về các vấn đề thách thức tại các bản làng và thiết lập chương trình hành động tại các bản làng người của Khơ Mú tại bản Nậm Kha, Người H'mông bản Lóng Lăn, Karen và H'mông – Chiangmai, Thailand và HEPA Việt Nam.
 - Chia sẻ kết quả thảo luận giữa các nhóm.
4. Xin ý kiến đóng góp của các già làng và cán bộ có kinh nghiệm trong quá trình thảo luận
 - Các già làng trao đổi ý kiến và xác định con đường hướng tới của nhóm trong những năm tiếp theo.
 - Ghi chép lại các ý kiến

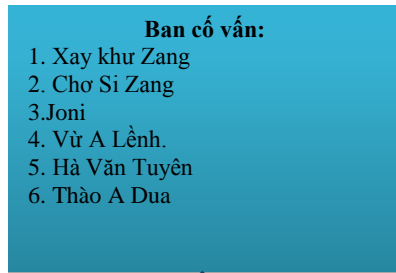
KẾT QUẢ

1. Xác định được rõ chủ đề cần tập trung trong thời gian tiếp theo của ban thư ký MECO-ECOTRA đó là: **“Bản sắc văn hóa và nội lực của người bản địa trong chủ quyền về đa dạng sinh thái”**

2. Hình thành 01 ban thư ký mạng lưới nông dân sinh thái lưu vực sông Mekong trong đó bao gồm: 01 ban cố vấn gồm có 06 thành viên, 01 ban điều phối 07 thành viên, phân công vai trò trách nhiệm của các thành viên trong ban cố vấn và ban điều phối, xây dựng quy chế vận hành của nhóm.

II – Các thành viên Ban thư ký

Tư vấn triết lý và chiến lược nuôi dưỡng các phong tục tốt đẹp và bản sắc văn hóa của các tộc người cho ban thư ký MECO-ECOTRA

1. Tiếp nối sứ mệnh của Ban Cố vấn
2. Chịu trách nhiệm chia sẻ và kết nối các thanh niên trẻ khác trong khu vực Mekong
3. Kiểm tra đánh giá thông qua các cuộc họp định kỳ

III – Kế hoạch hoạt động mạng lưới 2013-2024

a. Nhóm trường thực địa Lóng Lăn, Luangprabang, Lào

Stt	Nội dung hoạt động	Mục tiêu	Phương pháp	Đầu ra	Thời gian	Thành phần	Người phụ trách chính	Ghi chú
1	Họp Ban lãnh đạo bản, già làng thống nhất các nội dung chiến lược phát triển bản Lóng Lăn dựa vào bản sắc văn hóa	Toàn thể lãnh đạo bản, các già làng, trưởng họ hiểu và hình dung được định hướng phát triển của bản Lóng Lăn	Thanh niên bản cùng với già làng tổ chức lập kế hoạch hành động cụ thể 3 năm; vẽ sơ đồ thiết kế các hoạt động cụ thể theo từng giai đoạn; tiến hành tổ chức chia sẻ kế hoạch hành động trên cho Ban lãnh đạo bản, già làng, trưởng họ kết hợp vào ngày khánh thành FFS_Lóng Lăn	Toàn thể lãnh đạo bản, già làng, trưởng họ hiểu được mục tiêu chiến lược phát triển bản Lóng Lăn trở thành Bản sắc Văn hóa; Các nội dung kế hoạch hành động được thống nhất cụ thể theo thời gian; một kế hoạch chính thức được chuẩn bị thông qua toàn thể người dân trong bản.	2/12/2013	Toàn thể lãnh đạo bản, già làng và trưởng họ = 15 người; cán bộ Chesh_Lào 4 người; Hội người Mông 1 người, cán bộ huyện 1 người (nếu có)	Chily	
2	Mở rộng diện tích Mô hình FFS_Lóng Lăn		Nội dung hoạt động này sẽ được tổ chức lồng ghép vào ngày khánh thành FFS_Lóng Lăn để cho các già làng, trưởng họ thảo luận; Già làng, trưởng bản sẽ tự đàm phán với hộ gia đình và đưa ra giải pháp phù hợp; làm tờ trình đề nghị Chesh_Lào hỗ trợ kinh phí đền bù các cây ăn quả trên diện tích đất được quy hoạch mở rộng phù hợp phong cách ở bản	Mô hình được mở rộng thêm phù hợp phong thủy, cảnh quan và thuận lợi cho việc thiết kế	2/12/2013 đến tháng 1/2014	Toàn thể lãnh đạo bản, già làng và trưởng họ, Chesh_Lào	Chily, Đào Mua	Xây Khur Yang hỗ trợ
3	Họp toàn dân bản Lóng Lăn thông qua chiến lược phát triển kết hợp kế hoạch hành động cụ thể trong 3 năm tới ở trên	Toàn dân bản hiểu, hình dung và tự tin được định hướng phát triển Bản Lóng Lăn	Chily, Đào Mua và Min chỉnh sửa kế hoạch hành động trên theo ý kiến đóng góp của Ban lãnh đạo, già làng và trưởng họ trong cuộc họp trên; vẽ đồ kèm theo hình ảnh minh họa để chuẩn bị chia sẻ trong cuộc họp; Ban lãnh đạo bản tiến hành tổ chức một cuộc họp để triển khai cho toàn người dân trong bản.	Một kế hoạch hành động cụ thể được sự thống nhất với người dân; Một bảng ghi nhớ buổi họp được đại diện các trưởng họ tự nguyện xác nhận với phương châm quyết tâm xây dựng bản Lóng Lăn dựa vào Bản sắc Văn hóa người H'Mông	10/1/2014	Đại diện toàn thể 68 hộ gia đình bản lóng lăn, Chesh_Lào	Chily	Xây Khur Yang hỗ trợ
4	Tổ chức làm Cổng vào bản Lóng Lăn	Bản có được 01 cổng sinh thái; hạn chế người lạ ra vào; kiểm soát an ninh trật tự để hơn; tạo một cảnh quan mới cho bản	Tổ chức vẽ Sơ đồ thiết kế cổng kết hợp dự toán kinh phí; trình lấy ý kiến đóng góp của Ban cố vấn (Xây Khur Yang); trình Chesh_Laos phê duyệt; tổ chức huy động thanh niên trong bản tiến hành làm.	Một Cổng Sinh thái được dựng lên đường ra vào bản kèm theo Sơ đồ diện tích tự nhiên và Quy chế bản Lóng Lăn	Tháng 2/2013	Toàn thể thanh niên bản Lóng Lăn; Chesh_Lào	Chily, Đào Mua	Xây Khur Yang hỗ trợ

5	Củng cố sân vận động Bản Lóng Lăn kết hợp củng cố gốc cây đa (cây thiêng)	Có được một sân vui chơi trong bản; Gốc cây đa (cây thiêng) được củng cố để giáo dục đạo đức, các hành vi cho con cháu và khách đến tham quan bản Lóng Lăn	Chily, Đao, Mìn vẽ Sơ đồ thiết kế sân vận động; trình chia sẻ lấy ý kiến đóng góp già làng, ban lãnh đạo bản, lấy ý kiến tư vấn của Chesh_Lào; huyện (nếu có); tổ chức Huy động thanh niên trong bản tiến hành làm	Một sân vận động trong bản được củng cố rất Sinh thái phục vụ Giáo dục và thực hành các điệu múa truyền thống của người Mông (khèn, gậy, điệu múa...), phục vụ các cuộc Hội họp lớn, giao lưu Văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao; tạo cảnh quan cho bản Lóng Lăn	Cuối tháng 2 và đầu tháng 3 năm 2014	Toàn thể thanh niên bản Lóng Lăn; học sinh FFS_Lóng Lăn, Cán bộ huyện (nếu có)	Chily, Đao Mua	Già trong bản làng hỗ trợ
6	Tổ chức họp dân bản xây dựng Quy chế quản lý sử dụng rác thải không phân hủy	Toàn thể người dân Lóng Lăn và thầy giáo Trường tiểu học Lóng Lăn hiểu được tác hại rác thải không phân hủy; tự nguyện nâng cao ý thức cá nhân trong vấn đề sử dụng và phân loại rác	Chily soạn thảo sơ bộ bản Quy chế Quản lý sử dụng rác thải không phân hủy kết hợp lấy ý kiến đóng góp của toàn thể lãnh đạo bản, già làng (Xay Khur Yang); Tổ chức họp toàn dân thông qua Quy chế và lấy ý kiến đóng góp; phân công quản lý sử dụng rác thải theo cụm/nhóm hộ gia đình	Có được một Quy chế Quản lý xử lý rác thải không phân hủy chung cho toàn dân bản Lóng Lăn và xác nhận tự nguyện thực hiện Quy chế của Trường nhóm hộ, già làng, trưởng bản.	Tháng 3/2014	Toàn thể người dân Lóng Lăn; Thầy giáo phục trách trường tiểu học Lóng Lăn, cán bộ huyện, Chesh_Lào	Chily	Chesh_Lào
7	Tổ chức hoạt động trồng cây Lăn (tre làm khèn) dọc theo con đường đi vào trong bản	Tạo cảnh quan đẹp dọc theo hai bên lề đường từ ngoài vào trong bản	Chily, Mìn vẽ sơ đồ quy hoạch thiết kế, lấy ý kiến già làng và lãnh đạo bản; tổ chức huy động toàn bộ thanh niên tham gia tìm kiếm cây Lăn và vận chuyển vào trồng theo sơ đồ đã quy hoạch thiết kế; phân chia trách nhiệm nhóm chăm sóc cho các hộ gia đình	Tổ chức trồng được hai hàng rào xanh Cây Lăn dọc theo hai bên lề đường từ Cổng vào trong bản Lóng Lăn; Một bảng phân công/ phân chia trách nhiệm cụ thể cho các hộ gia đình hoặc thanh niên tự chăm sóc	Tháng 5/2013	Toàn thể thanh niên bản Lóng Lăn	Đao Mua	Chily hỗ trợ
8	Tổ chức củng cố các nhóm cùng sở thích tại Bản Lóng Lăn (Chăn nuôi; trồng rau sạch; thuốc nam; luật tục; quản lý bảo vệ rừng; dệt thổ cẩm...)		Lãnh đạo, già làng bản Lóng Lăn phối hợp với Chesh_Lào, cán bộ huyện Luang Prabang tổ chức hoạt động này	Củng cố được 6 nhóm sở thích tại Bản Lóng Lăn, Mỗi nhóm có một kế hoạch hành động riêng và Quy chế hoạt động riêng; Xây dựng được quỹ tín dụng hoạt động cho từng nhóm (nếu có)	Từ tháng 6 - 12 năm 2014	Ban lãnh đạo bản	Chily	Chesh_Lào

9	Nghiên cứu, xây dựng các giáo trình đào tạo	Xây dựng được các giáo trình phục vụ đào tạo chia sẻ tại FFS_Lóng Lăn, chia sẻ trên trang wed FFSs và lưu giữ làm kho tư liệu cho thế hệ mai sau;	Tổ chức đọc các tài liệu, các bài viết liên quan đến từng chủ đề giáo trình cần xây dựng mà Chesh_Lào đã thực hiện trước đây tại Lóng Lăn; xây dựng đề, bảng hỏi lấy ý kiến đóng góp từ các chuyên gia nghiên cứu của Chesh_Lào và Chesh Vietnam; tổ chức nghiên cứu thực địa kết hợp ghi âm, chụp ảnh và quay video	Có được 06 giáo trình được xây dựng phục đào tạo tại FFS_Lóng Lăn, chia sẻ trên trang wed FFSs kèm theo các hình ảnh và video	2014 - 2016	Chyli, Đào Mua, Min và các nhóm cùng sở thích	Min + Chily, Đào Mua	Chesh_Lào hỗ trợ
10	Tổ chức quy hoạch đất ở cho hộ gia đình trong bản	Các hộ gia đình có được diện tích đất ở thuận lợi, giữ gìn được kiến trúc, Bản sắc Văn hóa và các phong tục tập quán tốt đẹp	1). Tổ chức họp các già làng trưởng họ lấy ý kiến thống nhất quy hoạch; 2) Họp toàn thể người dân lấy ý kiến đóng góp kết hợp xây dựng kế hoạch hành động cụ thể; 3) Phối hợp với các phòng ban liên quan của huyện, Chesh_Lào tiến hành vẽ sơ đồ quy hoạch và giao.	Tạo cảnh quan đẹp cho toàn cảnh bản Lóng Lăn; thuận lợi đi lại cũng như công tác quản lý vệ sinh môi trường trong bản	2014 đến 2016	Toàn thể người dân Lóng Lăn; các phòng ban liên quan của huyện và Chesh_Lào	Lãnh đạo và già làng Lóng Lăn	Chesh_Lào hỗ trợ tư vấn

b. Nhóm trường thực địa HEPA, Việt Nam từ năm 2014 đến năm 2024

Đào tạo và chia sẻ Nông nghiệp sinh thái:

- Cải thiện hệ thống các mô hình nông nghiệp sinh thái, nâng cao các kỹ năng nông nghiệp sinh thái và xây dựng các giáo trình giảng dạy về nông nghiệp sinh thái.
- Tổ chức các khóa đào tạo nông nghiệp sinh thái ngắn hạn
- Tổ chức TOT cho các cán bộ và học sinh.
- Tổ chức các khóa đào tạo từ 10 – 15 học sinh dân tộc thiểu số (bắt đầu từ năm 2016)
- Tiếp tục đào tạo nâng cao cho cán bộ và học sinh

Thực hành các tri thức bản địa và bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống:

- Thực hành, duy trì và phát triển tri thức về nông nghiệp truyền thống.
- Thực hành, duy trì và phát triển thủ công mỹ nghệ và thổ cẩm truyền thống.
- Thực hành, duy trì và phát triển các sinh hoạt truyền thống (trang phục, ăn uống, niềm tin, tín ngưỡng,...)

HEPA sẽ trở nên tự chủ hơn:

- HEPA sẽ tự chủ về nguồn tài chính
- HEPA sẽ độc lập hơn về việc xây dựng các kế hoạch, dự án và quyền tự quyết định.
- HEPA sẽ tự chủ về các sản phẩm về rau xanh; tăng thêm các sản phẩm giàu chất đạm (thịt, cá,...); tự chủ về dầu gội đầu, dầu rửa bát và các gia vị.

c. Nhóm Karen và H'mông tại Chiangmai, Thái Lan bắt đầu từ năm 2014 đến năm 2018

- Già Thào A Dua thành lập trung tâm đào tạo
- Học về văn hóa thu hái, sử dụng và bảo tồn nguồn thuốc nam.
- Học và thực hành về niềm tin tín ngưỡng
- Học Nông nghiệp sinh thái
- Dự trữ lương thực
- Duy trì và phát triển nguồn giống bản địa
- Học tiếng anh
- Học thổ cẩm

d. Nhóm Khor Mú bản Nậm Kha, Nậm Bac, Luangprabang, Lào từ năm 2014 đến năm 2017

TT	HOẠT ĐỘNG Activities	HOẠT ĐỘNG CHI TIẾT Sub - activities	CHỈ SỐ Indicators	Thời gian	Người chịu trách nhiệm	Thành phần tham gia
1	Lễ cúng PABUA	1.1. Trao đổi, họp người dân trong làng	1.1. 1 cuộc họp và trao đổi với các già làng có uy tính trong làng	4/1/2014	Bun liêng	Người già làng
		1.2. Mời thầy cúng (Can chăm)	1.2. 1 Thầy (Can chăm cúng)	4/12/2104	Bun liêng	
		1.3. Chuẩn bị dụng cụ: Dao, cuốc chài đựng rượu, cái cần	1.3. 7 cái dao, 2 cái cuốc, 2 cái chài đựng rượu trắng, 20 cái cần	13-14/4/2014		
		1.4. Chuẩn bị nguyên vật liệu: bánh chưng, rượu cần, mía, chuối, dây buộc chỉ cổ tay, rượu trắng, con trâu đen, gỗ làm bàn thờ	1.4. 1000 cái bánh chưng, , 2 vò rượu cần, 10 kg chỉ, 2 lít rượu trắng, 3 cây mía, 3 nải chuối	4/15/2014	Già King	Một số người trong làng
2	Trao đổi chia sẻ bản sắc văn hóa người dân tộc Khor Mú.	2.1. Tập huấn cách dệt thổ cẩm truyền thống người Khor mú	2.1. 20 bộ quần áo truyền thống.	1/2/2014	Inta	Người phụ nữ trong làng bản
		2.2. Tập huấn văn hóa văn nghệ: Nhảy truyền thống, hát truyền thống của người dân tộc Khor mú	2.2. 5 điệu nhảy truyền thống, 7 bài hát	12/15/2014	Son pet	Si that
		2.3. Chia sẻ cách canh tác truyền thống của người dân tộc Khor mú.	2.3. 600 người tham gia và hiểu biết cách canh tác truyền thống và bảo tồn các kiến thức bản địa, bảo tồn giống cây và con của người Khor mú	4/16/2014	Bun Liêng	Người trong và ngoài làng bản